

เรียนรู้จากทฤษฎี หงส์ดำ และวิธีการหาหงส์เทา

Nassim Nicholas Taleb: ตาเล็บ

สถานการณ์ในปัจจุบันที่คนทั่วโลกตระหนักเห็นข้อเท็จจริงที่ว่า ตลาดเสรี (Free market) นั้น ไม่อาจตอบโจทย์แก่คนส่วนใหญ่ในสังคมได้ และหากรัฐไม่กำกับดูแลผู้ที่มีอำนาจต่อรองในตลาดได้ ปัญหาจริยธรรมวิบัติ (Moral hazard) ย่อมเติบโตและเป็นภัยต่อคนชั้นกลาง ผู้ประกอบการรายย่อยและเกษตรกรซึ่งเป็นคนส่วนใหญ่ในประเทศ

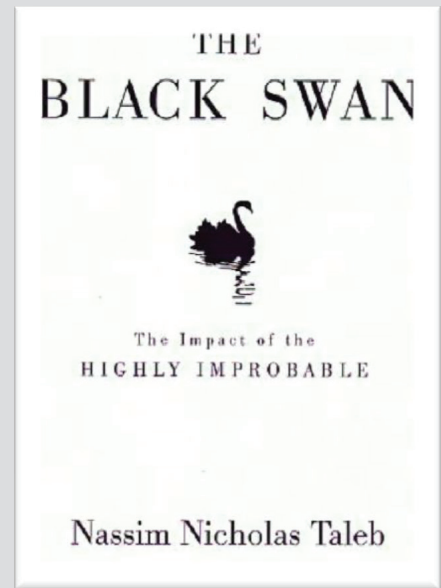
ปรากฏการณ์ความล้มเหลวในตลาดการเงินอเมริกา ชี้ให้เห็นปัญหาที่เกิดจากกฎหมายที่มีช่องโหว่และการกำกับดูแลของรัฐที่ตามไม่ทันนวัตกรรมการเงิน เป็นต้นต่อใหญ่ที่สถาบันการเงินกลายเป็น “เจ้ามือ” ในการปล่อยสินเชื่อแบบหละหลวมให้กับลูก

หนี้ที่มีศักยภาพการชำระคืนต่ำ โดยไม่มีใครยอมเป็นเจ้าของภาพในความเสี่ยงที่เกิดขึ้น จนในที่สุด รัฐบาลจำเป็นต้องออกมาเอาภาษีของประชาชนไปอุดหนุนมาตรการที่เกิดวิกฤต ในขณะที่ผู้บริหารธนาคารกลับยังได้รับโบนัสก้อนโต โดยไม่ต้องรับผิดชอบแต่อย่างใด!

เหตุการณ์ดังกล่าวหลายฝ่ายออกมาพูดถึงว่าเป็น “เหตุเกิดยาก” หมายความว่า เป็นเหตุการณ์ที่นานๆ จะเกิดขึ้นครั้งหนึ่ง และไม่มีทางป้องกันได้ !

คำอธิบายปรากฏการณ์เกิดขึ้นยากด้วย “หงส์ดำ: Black Swan”

ตาเล็บ เป็นอดีตนักวิเคราะห์ของ บริษัทหลักทรัพย์ในวอลล์สตรีท อเมริกา ที่

เป็นนักคำตราสารอนุพันธ์ในอเมริกา เขาได้อธิบาย “เหตุเกิดยาก” ว่า “หงส์ดำ” เพื่อเป็นสิ่งเตือนสติถึงความเชื่อของชาวยุโรปในสมัยก่อนที่เชื่อว่า หงส์มีแต่สีขาว จวบจนในศตวรรษที่ 17 เมื่อค้นพบ “หงส์ดำ” เป็นครั้งแรกในทวีปออสเตรเลีย ตนจึงเลิกเชื่อว่า หงส์ทุกตัวในโลกล้วนเป็นสีขาว!

ตาเล็บให้ข้อคิดว่า เหตุเกิดขึ้นยากแบบห่านดำ มักจะซ่อนตัวอยู่นอกเหนือการรับรู้ของคนในสังคม ไม่ต่างกับคนยุโรปที่มองไม่เห็นห่านดำในออสเตรเลีย เขาได้เขียนหนังสือชื่อ “Black Swan” ในปี 2010 “ระบอบเศรษฐกิจโลก ดูเหมือนจะมีเสถียรภาพแต่แท้จริงแล้วมันสร้างห่านดำที่มีอำนาจทำลายล้างสูง” เขาได้เตือนว่า ปรากฏการณ์ทางสังคม การเมือง และเศรษฐกิจที่เกิดจากการกระทำของมนุษย์ที่มีความไม่แน่นอนเกินกว่าที่เราคาดว่าได้ครบถ้วน แล้วยังไม่ความซับซ้อนและเกี่ยวโยงข้ามพรมแดนสูงชันเรื่อย ๆ ในยุคโลกาภิวัตน์

ทฤษฎีหงส์ดำสู่กระบวนการแสวงหาหงส์เทา

ทฤษฎีหงส์ดำของตาเล็บ อธิบายว่า “ความรู้ไม่ได้ขึ้นกับข้อมูลข่าวสารเสมอไป และข้อมูลข่าวสารส่วนใหญ่ในโลกไม่ใช่ความรู้ และที่สำคัญ เขาเห็นว่า ข้อมูลที่เป็นหลักฐาน (ซึ่งมีไม่มากนัก) ก็ยังมีความสำคัญมากกว่าทฤษฎี”

เขาให้ความคิดว่า “การด่วนสรุปหรือเชื่อตามความรู้เก่า ๆ ที่สอนกันมานั้น เป็นเรื่องที่ไม่ก่อให้เกิดภูมิปัญญาแก่ตนเอง แต่หน้าที่ของมนุษย์ทุกคน คือ การเรียนรู้เพื่อที่จะหาความรู้เพิ่มเติม เพื่อนำมาสร้างคุณค่าใหม่ ๆ”

ในหนังสือของตาเล็บในส่วนที่สาม เขาได้กล่าวถึงกระบวนการลองผิดลองถูกที่จำกัดขอบเขต ซึ่งจะช่วยให้มนุษย์สามารถมองเห็นโอกาสมองเห็นแห่งความเป็นไปได้สำหรับลดความเสี่ยงอย่างมีนัยสำคัญ ซึ่งกระบวนการดังกล่าวเขาเรียกว่า “หงส์เทา” หรือการแสวงหาความแน่นอนบนความไม่แน่นอน และในอีกตอนหนึ่งของหนังสือ เขายังกล่าวถึงกระบวนการ “กินรวบ” ในสังคมที่มีความซับซ้อน ซึ่งผู้คนในสังคมมักจะลืมหือเท็จจริงว่า “โอกาสย่อมเกิดขึ้นได้เสมอในยามที่สังคมเคลื่อนไปข้างหน้า ซึ่งอาจเรียกว่า ความไร้ระเบียบ อย่างเช่นกรณีของไมโครซอฟต์ที่สามารถเอาชนะแอปเปิลในตลาดคอมพิวเตอร์ ทั้ง ๆ ที่สินค้ามีคุณภาพต่ำ

นั้นผลลัพธ์ที่ได้ก็จะเป็นผลผลิตที่ไร้คุณค่า แต่เชื่อว่าเป็นผู้นำที่มีปรีชาญาณรับรอง

บทส่งท้ายของเขาก็คือเป็นกฎแจดดอกสำคัญ ซึ่งมีความแตกต่างจากแนวคิดเดิมคือ เขาเชื่อว่ามนุษย์ทุกคนมีกลวิธานในการป้องกันตัวเองอย่างเท่าเทียมกัน และต้องนำมาใช้เพื่อป้องกันตัวเองให้พ้นจากอิทธิพลด้วยการทดลองทำอย่างมีแบบแผนและหาข้อสรุปเพื่อสร้างความมั่นใจด้วยตนเอง

แนวคิดทฤษฎีหงส์ดำของตาเล็บในการคาดเดาสถานการณ์ล่วงหน้า ทำให้บรรดากองทุนรวมจำนวนมากในสหรัฐได้เอาวิธีการของเขาไปใช้เป็นกลยุทธ์การวิเคราะห์การลงทุนที่เรียกว่า Risk metrics อย่างแพร่หลาย

กล่าวถึงปัญหาของกระบวนการถ่ายทอดความรู้ของมนุษย์ที่ขัดแย้งในตัวเอง โดยที่เป้าหมายต้องการเปิดกระบวนการทัศน์ใหม่ ๆ แต่กลับนำวิธีการที่คับแคบจากข้อมูลในอดีตมาเป็นกรอบเพื่อกำหนดวิธีการ ดังนั้นผลลัพธ์ที่ได้ก็จะเป็นผลผลิตที่ไร้คุณค่า แต่เชื่อว่าเป็นผู้นำที่มีปรีชาญาณรับรอง

กว่า ซึ่งพิสูจน์ให้เห็นแล้วว่า โอกาสเกิดขึ้นได้เสมอในยุคข้อมูลข่าวสาร แต่คนฉลาดก็ต้องไม่ยึดติดกับโชคหรือโอกาสเพียงอย่างเดียว เขาได้กล่าวถึงปัญหาของกระบวนการถ่ายทอดความรู้ของมนุษย์ที่ขัดแย้งในตัวเอง โดยที่เป้าหมายต้องการเปิดกระบวนการทัศน์ใหม่ ๆ แต่กลับนำวิธีการที่คับแคบจากข้อมูลในอดีตมาเป็นกรอบเพื่อกำหนดวิธีการ ดัง

ที่มา: Nassim Nicholas Taleb. (2010) The Black Swan.